

Nr 231.

Av herr **Lindhagen**, om återställande av två rum i Andra kammarens klubbvåning till kammarledamöternas fria förfogande.

Vid riksdagens början överraskades Andra kammarens ledamöter av att den lilla fristad för menige mans arbete, som förefunnits i de två små klubbrummen innanför vaktmästarerummet avspärrats för förtroenderåden i liberala och socialdemokratiska partierna. Tillika erfordran, att högerpartiets förtroenderåd (efter lottning med socialdemokraterna; liberala förtroenderådet läser själv först utvalt för sig ett rum) erhållit till sitt förfogande ett nytt rum, vartill utsetts en tämligen vidlyftig men måhända föga begagnad bekvämlighetsinrättning i närheten av biblioteksrummet. Åtgärderna ha formellt vidtagits av riksgäldskontoret, men lära reellt beslutats av några tillkallade framskjutna riksdagsmän från båda kamrarna.

Därmed ha Andra kammarens ledamöter som sagt berövats en fristad, som åtminstone många av dem oundgängligen behöva. I de båda rummen är rökning förbjuden. De ligga avskilda från den större trafiken, men äro belägna så att den arbetande på samma gång är till hands för telefon, besök och händelsernas omedelbara gång. Dessutom har det ena av dessa rum på initiativ av hr Tengdahl varit försett med de två enda vilosoffor (de ha nu fördelats mellan de två förtroenderåden), som Andra kammarens lokaler erbjuda för trötta eller halvsjuka ledamöter. Det är för övrigt en vila också att i bland kunna få ligga och läsa sina papper, helst när man skall vistas långa tider i så dålig luft, som riksdagshuset erbjuder.

Visserligen finnas några lugna platser i justeringsrummet. Men de äro otillräckliga och behövdes även förut såsom fyllnad till de mången

gång upptagna platserna i de två smårummen samt pläga dessutom vara upptagna för justering av anföranden. Justeringsrummet är dessutom avlägset från telefon, besök och händelsernas omedelbara gång. Det senare gäller i ännu högre grad om biblioteksrummet, där just av denna anledning platser nästan alltid äro lediga.

Det återstår då endast arbetsrummet på motsatta sidan av vaktmästarerummet. Det är emellertid ett genomgångsrum med stor trafik, det är ett rökrum, det är stört av larmet från brädspelsborden, det har alltid varit rikt besatt av rökare och är numera överfullt. Luften där är under sådana omständigheter alltid dålig, ofta fruktansvärd.

Ehuru det allmänna bästa ej torde påkalla någon återvinning av den till förtroenderådsrum inredda förra bekvämlighetsinrättningen, är ett sådant återställande av de forna lagliga förhållandena så mycket mera angeläget beträffande de två gamla klubbrummen. Sammanträdena med förtroenderåden hållas ej gärna under pågående plena och kunna som hitintills lättare äga rum i utskottslokaler än menige mans arbete. Detta gäller även om arbetet mellan plena, då medlemmarna i förtroenderåd genom sitt inflytande kunna disponera sådana lokaler, vilket däremot är ganska utsiktslöst för en vanlig ledamot av kammaren. Därtill kommer, som sagt, att kammarledamöternas intresse ofta går ut på, icke att isolera sig, utan i stället att kunna även under sitt arbete lätt komma i kontakt med andra. Allt detta känner jag väl till genom mångsidig erfarenhet från två partier och deras förtroenderådssammanträden. Förtroenderåden hava utan större olägenhet rätt sig hitintills med sina lokalförhållanden. Givetvis är emellertid för dem ännu bättre att hava sina egna privata lokaler och det är ingalunda uteslutet att utöver det nyinredda rummet två andra kunna anordnas på andra ställen än dem, som nu tagits i besittning för ändamålet.

I varje fall synes det mig särdeles opåkallat, att för några få sammanträden hålla dessa rum avstängda under hela riksdagen för den publik, som behöver dem under loppet av hela dagen. Jag föreställer mig nämligen, att ingen medlem av förtroenderåd går så långt, att han gör anspråk på att disponera utrymmet mer än andra kamrater i kammaren för sin personliga bekvämlighet mellan förtroenderådssammanträdena. Om därför nödvändigt en dylik »reform» skall på sätt som skett äga rum, ehuru så många andra vida behöfligare underlåtas, borde saken åtminstone ordnas på det sättet, att de två rummen såsom förut stå öppna för kammarens ledamöter och kanske därjämte dörrarna öppnas direkt till justeringsrummet, med rätt för vederbörande förtroenderåd att, när ett verkligt sammanträde hålles, få avstänga ett av rummen efter

den nu gjorda fördelningen. Ett sådant tillfälligt avstängande för sammanträden plägar äga rum med ett av Första kammarens klubbrum.

Denna lilla sak kan även sägas ha sin konstitutionella betydelse. Det är ett bland de många tusende små exemplen på hur fjärran vi på alla håll i själva verket äro från verklig demokrati, därför att denna ännu ej vunnit insteg i våra sinnelag. Att underställa en sådan sak de verkliga besittningshavarna synes vara en alldeles okänd tanke. Även sedan allmänt missnöje över detta usurperande yppats, har från de nya privilegierade besittningshavarna ingen inre känsla av det oberättigade i ett dylikt besittningstagande utan likvärdigt vederlag till dem som vederbör givit sig tillkänna. Efter det detta nedskrivits, har jag dock erfarit, att den ena av kammarledamöternas två enda vilosoffor blivit i dag på morgonen på initiativ av övervaktmästaren överflyttad från det liberala förtroenderådets intaga till justeringsrummet.

Under sådana förhållanden må det vara ursäktligt, att jag nu motionsvis hemställer,

att Andra kammaren måtte skyndsamt besluta, att de två för ostört arbete och vila hitintills avsedda smårummen i kammarens klubb, vilka nu blivit oavbrutet avspärrade såsom förtroenderådslokaler, måtte återställas till menige mans fria förfogande.

Stockholm den 30 januari 1914.

Carl Lindhagen.
